

Onsøy og Gressvik Menighetsblad

nr. 3 - 2018   årgang 58

Profilen: Kristin Torp

side 4-5

Pilegrimsvandring i Borg

side 10-11

Sangkoret Harmoni

side 12-13

MENIGHETSRAÐSLEDEREN HAR ORDET:

Så er høsten kommet, og vi kan se tilbake på en sommer som er blant de tørreste og varmeste i manns minne. Likevel kan vi glede oss over at det på kirkegården vår er flotte fargerike planter, og sågar noen grønne flekker – noe som jeg kan se langt etter i egen hage. Høsten har også ført med seg enkelte begivenheter i vår menighet. Lisa Holm Johansen settes inn som sokneprest i Onsøy den 26. august, og i hennes sted som res.kap. er det foretatt intervjuer for å finne en erstatter. Den 3. september vil trolig ansettelse av res.kap. finne sted. Denne sommeren, som også flere ganger tidligere, har Eva og jeg besøkt en liten landsby i Sauerland i Tyskland. Også denne gangen innebar det et besøk i kirkerommet. Denne landsbyen er delt i katolikker og protestanter, og gudstjenesten vi var tilstede på var økumenisk, altså for begge trosretningene. 2 prester delte på liturgien, og

folk fra begge retninger satt samlet. Tidligere satt katolikker og protestanter på hver sin side av midtgangen, men etter hvert har forskjellen blitt visket ut. Vi bodde privat i en familie der kona er katolikk og mannen protestant - altså lever de to retningene godt ved siden av hverandre. Interessant utvikling. I løpet av høsten vil også menighetskontoret på Ørebekk bli flyttet. Leieavtalen i Onsøy rådhus med kommunen ble sagt opp, og kirkens folk måtte se seg om etter nye lokaler. Valget falt på "Obos"-bygget i byen der kirkevergen og hans stab allerede holder til. Man har fått leie et større areal i det samme bygget, så heretter blir det å ta turen til byen om du har et ærend på Menighetskontoret vårt. Regner med at flytting vil skje i løpet av oktober. Trolig vil denne flyttingen være til fordel for de ansatte på kontoret. Større stab, flere å støtte seg på, og

et større sosialt nettverk er en fordel. Ulempen for oss er at vi etter hvert må gjennom bomring og betale parkering, dersom vi har et ærend på kontoret. De fleste henvendelser skjer vel i dag digitalt, så det blir spennende å se hvor mange som uttrykker at det er blitt en forverring av kontorsituasjonen. Det jobbes fortsatt aktivt med møtevirksomhet rundt Menighetssenter på Manstad, så jeg vil senere komme tilbake til hvordan det går. Det er heller ikke blitt lys på parkeringsplassen, Kampenhaug, ved Onsøy kirke, men det kan nå se ut som om det er bevegelse i saken. Vil med dette ønske dere en fin høst, og **velkommen til kirken!**

Svein Andersen

TIDSRISTER, REDAKSJONEN M.M.

NESTE NUMMER:

Nummer 4/2018 kommer i midten av september. Frist for innlevering av stoff er 22. oktober.

KIRKEN I FREDRIKSTAD

Sentralbord: tlf: 69 95 98 00

NETTADRESSE:

www.kirken.no/onsoy
www.kirken.no/gressvik

ADRESSE:

Onsøy og Gressvik menighetskontor
Postboks 1428
1602 Fredrikstad
besøksadresse: Storveien 2,
Ørebekk

SOKNEPREST I GRESSVIK

Kåre Rånes
tlf 69 95 98 43
rank@fredrikstad.kirken.no

SOKNEPREST I ONSØY

Lisa Hom Johansen
tlf 69 95 98 44
lihojo@fredrikstad.kirken.no

DIAKON

Inge Ekvik
tlf 69 95 98 47
inek@fredrikstad.kirken.no

MENIGHETSARBEIDER

Frøydis Romarheim
tlf 69 95 98 49
frorom@fredrikstad.kirken.no

MENIGHETSPEDAGOG

Eli Kristin Pelle
tlf 69 95 98 48
elipel@fredrikstad.kirken.no

KANTOR I ONSØY

Trine Ek
tlf 69 95 98 45
trek@fredrikstad.kommune.no

KANTOR I GRESSVIK

Ann Kristin Hauglid
tlf 69 95 98 46
annk@fredrikstad.kirken.no

DAGLIG LEDER

Jan-Erik Amundsen
tlf 69 95 98 40
janamu@fredrikstad.kirken.no

MENIGHETSSEKRETÆR

Eileen Slensvik Ulseth
tlf 69 95 98 41
eiluls@fredrikstad.kirken.no

KIRKETJENER I ONSØY OG GRESSVIK

Ann-Kristin Torp
tlf 959 69 012

ONSØY KIRKEGÅRD

Trygve Meum
tlf 482 99 064

GRESSVIK KIRKEGÅRD

Raymond Granholt
tlf 916 68 764

MENIGHETSRAÐSLEDER I ONSØY

Svein Andersen
tlf 69 33 39 07
sveia@online.no

MENIGHETSRAÐSLEDER I GRESSVIK

Tone Elvestad
tlf 477 52 411, tone.el@online.no

MENIGHETSBLADETS REDAKSJON:

Tom Oddvar Olsen tlf 918 98 704
Svein Andersen tlf 950 47 875
Grethe Gaustad tlf 904 77 902
Hans J. Hermansen tlf 416 12 253

GAVERTIL BLADET:

Onsøy og Gressvik menighetsblad
v/ kasserer Asbjørn Paulsen
Kontonummer 7877.08.77821

OPPETT OG TRYKK:

Cal Trykk AS, Fredrikstad
Opplag: ca 6900

DISTRIBUSJON:

Gressvik Røde Kors og frivillige
Om bladet uteblir, ta kontakt med
menighetskontoret, tlf 69 95 98 41

Husløs

Foto: Tom O. Olsen

Lars Ole Klavestad, landskapsarkitekt og rådgiver hos Fylkeskonservatoren har samlet inn og forsket på stedsnavn fra Fredrikstad-distriktet og har gitt oss tillatelse til å ta utdrag fra boken:

FRA FREDAGSHØLET TIL ISEGRAN -historien om de mest forunderlige stedsnavnene i Fredrikstad, Hvaler og Råde. Noen av innleggene kan være noe forkortet.

Mange steder har fått navn fordi de manglet noe

Hvordan kan et bebyggd område i Vestbygda i Onsøy egentlig hete Husløs? Navnet er kjent i skriftlige kilder helt siden middelalderen og må sikte til at området fra før av var uten bebyggelse. Stedsnavn med endelsen –løs betegner som regel at plassen er i mangel av noe.

Best kjent av denne type navn er kanskje Melløs i Moss og Brødløs i Halden.

Begge navnene har trolig sitt opphav i at jorda på stedene ga lite utbytte av råvarer til baking og mat. Det var rett og slett skrint. Likevel har stedsnavnene et snev av humor over seg. Melløs heter dessuten Borregaards havneområde ved Sannesund, etter en liten plass som lå i dette området. Det var sannsynligvis her Olav den hellige gikk i land da han grunnla Sarpsborg i 1016. Gressløs i Varteig og Skjeberg tilhører også denne typen nedsettende navn og betegner steder hvor det var snaut med gress.

Navnet Brødløs finner vi også igjen på andre steder rundt Fredrikstad. Dette er som regel karrige områder og lite egnet til å dyrke korn. Navnløs heter også flere steder i distriktet. Tre andre interessante navn av samme type er Vealøsene, Tauløs og Hummerløs. Vealøsene er to små vegetasjonsløse holmer i Karlshusbunnen i Vannsjø. Tauløs ligger ved Vikerhavna sør på Asmaløy. For øvrig ble slakteren på øya kalt Hans

Tauløs. Hummerløs er en grunne sørvest for øya Heia ytterst i skjærgården. Det trenger neppe noen utdypende forklaring. Holmen Makaløs ved Strømtangen kan på språklig sett også føres til denne gruppa stedsnavn.

Husløs, like ved Lervik i Onsøy, er i dag bebyggd med en mengde hus. 30. september i 1941 hadde Johan Nøkleby et intervju med 85-årige Grethe Kjøniksen (1856-1947) på trykk i Fredrikstad Blad. Hun kom til Husløs i 1874. Her skriver Nøkleby: «Navnet Husløs skulde tyde på at det var en ubebodd grend hun kom til. Så galt var det dog ikke, men så mange bygninger som det nu er, var det ikke. Det ligger nå hus ved hus bort over sletten og vakkert er det omkring. Fredrikstadfolk setter pris på disse omgivelsene og søker dit i ferietiden».

Kristin Torp – vår kirketjener i Onsøy og Gres.

En person som stadig er å se i kirkene våre, er kirketjener Kristin Torp, og jeg treffer henne i Onsøy kirke for en liten prat.

Kristin var godt kjent med kirketjenerjobben da hun søkte, og hun ble ansatt i 50% stilling i Onsøy kirke 1.april 2010. Både far, Yngvar, og mor, Marit, hadde innehatt stillingen før henne. Fra 1.juli 2017 fikk hun også tilsvarende stilling i Gressvik kirke.

Kristin er gift med Per Gunnar og bor på gården Torp i nærheten av Onsøy kirke. Hun kan se kirken og høre kirkeklokkene fra gårdsplassen hjemme. De har 2 barn, Cathrine, født i 1986 og Henrik, født i 1993. Barnebarn har de også fått, Martine, født i 2010 og Frederrick, født i 2011.

Kristins fritid går med til å være sammen med barn, barnebarn, familie og venner. Dessuten har det vært brukt mye tid på å restaurere og pusse opp huset på gården – ja, flere år. Nå er de snart i mål. Hagen er også renovert, og de er begge glade i å ta vare på det gamle. De gleder seg over å se gamle hus og hager godt vedlikeholdt og i god stand.

Hva går så kirketjenerjobben ut på?

Jobben er variert. Mye tid brukes til støvsuging, vask og renhold. Det er store rom og mye å fare over, også i tårnet. I tillegg er det vindusvask og pussing av sølv. Stryking av duker og oppvask av nattverdsbeger hører også til arbeidsoppgavene. Det er som å holde et hjem i orden, bare i mye større skala.

Hun har også ansvar for vask og stell av konfirmantkappene. Det kan bli mye å gjøre med disse under konfirmasjonstiden i april/mai.

Med 9 konfirmasjonsgudstjenester kan det bli hektisk. Kristin deler på fyringsansvaret. Hun samarbeider godt med gravlundsbetjenten, Trygve Meum.

Lydutstyret i kirken skal virke, og hun har ansvar for at det er lyd i mikrofonene til enhver tid. De flotte lysekrone for stearinlys er i bruk flere ganger i året, og det er Kristins jobb å bytte lys og å tenne og slukke disse. Lyspærer må skiftes, og hun må ha hjelp fra et firma for å skifte dem som er høyest oppe. Ringing med kirkeklokkene gjøres også av kirketjeneren, og hun har heldigvis fått installert en "timer" der hun kan forhåndsinnstille ringingen. Vaktmesteroppgaver av forskjellig slag og kontaktperson og mellomledd med firmaer som utfører jobb i kirken er også hennes oppgave.

Innkjøp til kirkekaffen sammen med Hilde Brevik gjøres, og blomster til alter kjøpes. Å sørge for at info-tavlene er oppdaterte til enhver tid er også Kristins ansvar.

Brannsikkerhet er viktig, og Kristin har stort fokus på at alt skal gjøres i henhold til forskriftene. Siden hun har ansvaret, har hun også oppgave med opplæring av frivillige som tar del i vaktordning ved dørene når det er store arrangementer. På vinterstid kommer måking av snø og strøing ved inngangene i tillegg.

Kristin bistår ved begravelser. I samarbeid med begravesbyråene sørger hun for at alt er klappet og klart når begravelsen skal finne sted.

Ved vielser har brudeparet ofte spesielle ønsker, og hun vil gjerne at brudeparet skal føle at de blir tatt godt vare på og få en hyggelig opplevelse. Hun har blitt

litt flinkere etter hvert med å passe sin egen arbeidstid. Hun vil helst at henvendelsene skal komme når hun er på jobb.

Enkelte trosopplæringstiltak deltar hun også på, bl.a. emnet "Død og begravelse".

Det er mange konserter i Onsøy kirke, særlig når julen nærmer seg, og ofte er disse lagt til helgene. Ansvar for at kirken er i orden ligger på kirketjeneren. Frem til nå har Kristin hatt tjeneste annenhver julaften, og hun håper at hun i fortsettelsen også kan få opprettholde den ordningen.

Kristin tilhører staben på menighetskontoret på Ørebekk, og det er stabsmøte en gang i uken. I tillegg er det møter med alle kirketjenerne i Fredrikstad og Hvaler 4-5 ganger i året. Det er hyggelig å treffes, og det er fint å kunne dele frustrasjoner og gleder med andre i tilsvarende stilling. De hjelper hverandre og låner av og til litt utstyr av hverandre.

Kristin kan ikke få fullrost alle de hyggelige og hjelpelige personene som hun møter. Det er en glede å samarbeide med de ansatte og alle frivillige som ønsker å ta i et tak for at alt skal gli lettere. Kristins jobb er stor, men hun trives.

Tekst og foto: Svein Andersen

Å våge slippe taket ...

Høsten står for døren. Og bortsett fra våren så er dette den årstiden jeg liker aller best. Jeg liker at luften igjen blir frisk og klar. Jeg liker den høye himmelen. Jeg fasineres av fargene og det skiftende lyset. Jeg liker å finne frem de myke, deilige ullgenserne, krype opp i sofaen, tenne stearinlysene og drikke te.

Men jeg liker også høsten fordi jeg synes den er tøff og modig. Høsten tør å endre seg, høsten tør å gi slipp, høsten er en gammel og verdig kvinne.

Som liten likte jeg å se på trapesartister. Forkjærligheten for dem begynte den dagen foreldrene mine tok meg med på sirkus for aller første gang. Jeg husker det var 5 trapesartister - tre flygere og to mottakere. Og som de danset i luften! Flygerne fór avsted i den ytterste fare - til de ble grepet av partnernes sterke armer. Jeg husker jeg så opprømt på foreldrene mine og sa at jeg ville lære meg å fly sånn. En liten jente med sitt første kall!

Akkurat som jeg fasineres av høstens mot, fasineres jeg av trapesartistenes mot. Trærne slipper bladene sine, plantene slipper blomstene sine. Og hver

gang trapesartistene hopper, har de tillit til at hendene deres glir inn i en annens sikre grep. De vet også at bare ved å slippe taket i den trygge trapesstangen kan de fortsette i en elegant bue til neste trapesstang. De kan ikke tas imot før de har sluppet. De må våge seg ut i det tomme rommet.

Vi møter alle sammen endringer i livet. Og det er mye som skjer som vi ikke kan kontrollere. Og det avgjørende er ikke alltid hva som skjer med oss, men hvordan vi lever med og håndterer det som skjer oss. Mange ganger handler det om å våge å gi slipp. Og hente frem motet og tilliten og åpne oss opp for at livet også er noe som kommer til oss. Noen ganger må vi gi slipp på alt og vende tilbake til vår første og grunnleggende kjærlighet; Gud, han som har gitt oss livet og som vi mottar alt fra. Han vil også gi oss vennskap, kjærlighet, fellesskap, trøst, håp og glede. For livet vårt er ikke bare et resultat av vårt eget nervøse arbeid for å lykkes eller for å dempe ensomheten og livssmerten eller å kjempe til oss en plass i verden. Mange ting i livet betyr selvsagt enormt mye for oss. Vi kan ikke være hele mennesker uten at andre elsker oss. Vi trenger mat og bolig, vi gleder

oss over samværet med gode venner og lykken ved en god bok.

Men livsmotet handler kanskje om å ikke feste dette grepet for hardt. I betydning at vi også er klar over at det ikke er det vi utretter eller oppnår som til syvende og sist bestemmer hvem vi er, men det er det vi tar imot. De største gledene kommer ikke fra pengene vi tjener, vennene vi omgir oss med, eller resultatene vi oppnår. For det er i Guds uendelige kjærlighet at vi er den Gud har skapt oss til å være. Vi er gavene som blir gitt oss, ikke erobringene vi skaffer oss. Så lenge vi løper omkring og forsøker å bekrefte oss selv, eller få bekreftelse av andre, fortsetter vi å være blinde for han som har elsket oss først, som bor i vårt hjerte og har formet vårt sanne jeg. Men vi kan åpne våre øyne. Vi kan se at det går en annen og ny vei videre. Vi kan våge å gi slipp på alt vi tror vi må og trenger, og stole på at vi fanges opp av sterke armer som vet hva vi trenger - og gir oss alt i rette tid. Det tar ikke bort livssmerten, men det kan skape livsstrøm som igjen fører til ny vår og nye livsskudd.

Varm hilsen, Lisa

TV-aksjonen 2018

NRKs TV-aksjon 2018 er tildelt Kirkens Bymisjon. Innsamlingsaksjonen skal gå til å skape nye møtesteder og fellesskap og motvirke utenforskap. TV-aksjonen 2018: «KOM INN!» er 21. oktober

Aksjonen har fått navnet «Kom inn!» og vil bli en dugnad for å skape møtesteder rundt om i Norge som skal motvirke utenforskap.

Et av utgangspunktene for aksjonen er at Kirkens Bymisjon ser at forskjellene øker i det norske samfunnet. Mange lever vanskelige liv og opplever at de står utenfor viktige fellesskap og sammenhenger. De siste årene har også internasjonale kriser blitt synlige som nød og behov i våre egne byer.

Betydningen av å motvirke dette var også noe NRKs innsamlingsråd vektla i sin tildeling. Leder av innsamlingsrådet, Erik Samuelsen, uttrykte un-

der tildelingsmøtet at aksjonen ville ha kraft til å motvirke utenforskapet i Norge, og at flere skulle kjenne tilhørighet etter dette.

Skal motvirke utenforskap

Med midlene fra TV-aksjonen skal Kirkens Bymisjon åpne dører til mange nye møtesteder som kafeer, arbeids- og fritidstilbud, overnattingssteder og sosiale nettverk.

– Kirkens Bymisjon tror på kraften i møter mellom mennesker. Ett møte kan endre et liv. Flere møter kan endre et helt samfunn. Vi skal åpne dører til flere møtesteder som motvirker utenforskap, redder liv og forbedrer livskvalitet, utdoyer generalsekretær Firing Hvambal.

Allerede i dag har Kirkens Bymisjon arbeid i 37 byer og tettsteder, fra Tromsø i nord til Kristiansand i sør. Resultatene fra innsamlingsaksjonen vil bli synlig i

hele Norge, i tillegg til at innsamlingen vil gi mulighet til å starte opp arbeid i flere byer.

Kirkens Bymisjon har hatt NRKs TV-aksjon en gang tidligere, i 2004, da i samarbeid med Rådet for psykisk helse. Pengene som ble samlet inn den gangen fortsetter å gi resultater i dag, tretten år etterpå.

Gressvik kirke

Tommy Odegaard 2018

Onsøy kirke

Tommy Odegaard 2018

Kanotur til Sandå – mot i brystet

Det var flere deltagere, ungdomsledere og en ansatt fra Onsøy og Gressvik med til denne perlen. Dette var et samarbeidsprosjekt med Glemmen, Gamle Glemmen og Domkirken. Det var tidlig i august vi padlet fra Gillingsrød til Sandå i Vannsjø. Sandå er et flott sted eid av speidere i Fredrikstad. Den første kvelden ble brukt til å bli bedre kjent med hverandre, en trosvandring

for å lære mer om kirken, bading og spising av pølser. Dagen etter fortsatte vi med lek og aktiviteter. De som ønsket morgenbad hadde mulighet for det. Den ene aktiviteten var 59 grader nord, det bestod av forskjellige oppgaver som f.eks gummistøvvelkasting, livlinekasting, flytte erter med sugerør, puslespill, kaste piler på ballonger mm. For å få formiddagsmat måtte man

gjennomføre en pannekakerebus. Man startet med å lage visp av trepinner og ståltråd. For å få ingrediensene måtte man slå opp i bibelen og finne svar på noen spørsmål. Alle gruppene kom i mål, og både deltagere og ledere fikk pannekaker til lunsj. Hjemturen ble litt utfordrende med sterk motvind. Samtidig viste alle god innsats, og samtlige kom trygt hjem.

Pilegrimsvandring på Borgleden

Olavskapellet - Borgarsyssel. foto: Elisabeth Christin Solli

Pilegrimsvandring er ikke noe eksotisk du må reise langt bort for å kunne oppleve eller delta på. Gjennom Østfold var det i århundrer en pilgrimsled som nå igjen er merket og lagt til rette for å bli benyttet. Her kan du vandre, meditere og nyte flott natur og se hvordan Østfolds kulturlandskapet har utviklet seg gjennom flere årtusen.

Pilegrimsleden gjennom Østfold ligger som et vakkert perlekjede gjennom et variert og frodig kulturlandskap. Den ligger bare å venter på at du skal få oppleve den.

Pilegrimsleden gjennom Østfold starter ved Elgåfossen langs svenskegrensen, går gjennom Østfold, fortsetter gjennom Akershus og ender i Oslo. Navnet Borgleden knytter an til det historiske Borgarsysla og Borgartinget. Langs veien finner vi byene Halden og Moss, men også Sarpsborg, som ble grunnlagt av Olav den Hellige i 1016. Idylliske

tettsteder, gårdsbruk, middelalderkirker, herregårder og flere museer samt tallrike kulturminner fra jernalder og bronsealder preger også leden. Du vil

underveis finne oppsatte skilt, som gir gode beskrivelser av kulturminnene du møter. Etappene er enkelt tilgjengelig via kollektivtransport, og store deler egner seg også godt til å sykles. Under finner du turforslag, flere av dem kan en enkelt dele opp etter eget ønske.

Elgåfossen – Bakke 22 km

Turen starter ved Elgåfossen rasteplass (Enningdalsveien). Her finner man gode parkeringsmuligheter. Ved Elgåfossen som ligger på grensen til Sverige kan man fortsette sydover inn i Sverige langs Kuststigen eller Bohusleden. På vei nordover mot Gibsrød gård ser man Elgåfossen som er Østfolds høyeste uregulerte fossefall med en fallhøyde på 46 meter. Leden bringer deg frem til Svingen og Søndre Enningdalen kirke. Ved Svingen krysser leden RV 22 og Enningdalselva og fortsetter på vestsiden av elva før den igjen krysser elva og går på østsiden av elva de siste kilometerne til Berby. Berby er en gam-

Genesis - den unge Olav i Sarpsborg, foto: Elisabeth Christin Solli

mel herregård med rik historie og her sto det et stort slag mellom svensker og nordmenn i 1808. Veien videre ned mot Iddefjorden følger elva som er en flott lakseelv. Langs Iddefjordens idylliske østre breidd kommer vi etter hvert gjennom Folkå Naturresevat og Bakke Camping.

Bakke – Halden sentrum 15 km

På denne første delen går leden sammen med Kyststien, og området er preget av steinhoggervirksomhet. Pilegrimsleden passerer Idd middelalderkirke. Den fortsetter langs og parallelt med riksvei 22. Sommeren 2014 ble det funnet et pilegrimsmerke fra middelalderen langs leden her. Dette er en god indikator på at her hadde det gått pilegrimer. Fra Øberg og mot Fredriksten festning går leden på en gammel hovedvei. Fredriksten festning har en usedvanlig flott beliggenhet på høyden der den skuer over byen, og inneholder blant annet festningsmuseum – i regi av Østfoldmuseene.

Halden – Sarpsborg –33 km

Etter å ha tatt toget til Halden, går du til etappens startpunkt - Immanuel kirke - som er en tydelig del av bybildet i Halden. Du krysser elven Tista og går gjennom gammel trehusbebyggelse frem til Rød Herregård, med vakkert parkanlegg og fin sjøutsikt. Etappen videre følger tettbebyggelse og jordbrukslandskap frem mot Berg middelalderkirke. Det samme kulturlandskapet, men også skogsterreng bringer deg frem til Ingedal middelalderkirke. Fra Ingedal følges Riksvei 118 før leden tar av mot skog og høydedrag, som gir god utsikt mot vest. Her kan du både se gammel hulvei, og også husmannsplasser og graver fra bronsealder, før du passerer riksveien igjen frem mot Skjeberg middelalderkirke. Herfra følger etappen først skogsterreng, så tettbebyggelse frem til Hafslund kirke og Hafslund Hovedgård med sitt store parkanlegg. Dagens etappe avsluttes med å gå over Glomma og Sarpefossen inn mot Borgarsyssel museum, St. Nikolas kirkeruin og Olavsbyen Sarpsborg.

Skjeberg kirke. foto: Jan Torstein Engen

Sarpsborg – Råde 22 km

Med tog eller buss når du enkelt dagens etappe, som starter fra Borgarsyssel museum og fortsetter langs gågaten St. Marie gjennom Sarpsborg by. På veien ut av byen møter du Tune kirke og Tunevannet, bebyggelse og skog. Opstadfeltet, et av Østfolds største gravfelt fra Bronsealderen, ligger ca. 100 m av leden. Ferden går videre på Gamle Kongevei hvor du blant annet finner en Olavskilde. Solli kirke passerer på leden, og her kan du velge å ta en pause i historiske dronning Desiderias lund. Ferden går så videre til Soli brug og Galleri. Herfra går du videre langs Aagaardselva, og følger merkingen mot Råde. Pilegrimsleden gjennom Råde byr blant annet på vakkert landskap langs raryggen. De mange kulturminnene i området vitner om at ræet har gitt gode bo- og vekstvilkår i tusenvis av år. Blant disse er de flotte steinringene på Lundeby og Råde middelalderkirke.

Råde – Moss 27 km

Du starter på Råde stasjon og følger så Stasjonsveien og holder rett frem på Tealaveien. Du befinner seg nå i vakkert kulturlandskap med dyrket mark og gårder. Leden bringer deg etter hvert langs jernbanelinjen og du passerer gravhauene og krigsminnene i Sognslunden.

Du skuer etterhvert Rygge middelalderkirke som ligger oppe på høyden. Fra kirken fortsetter du langs hovedveien før turen går gjennom variert terreng med skog, tettbebyggelse, gravringer og andre kulturminner. Et av disse er Telemarkslunden, et fredet naturresevat og bøkeskog med gravfelt. Vakkert løvskog fortsetter å prege terrenget – før du nærmer deg Moss sentrum og møter den flotte utsikten mot Oslofjorden. Inn mot Moss sammenfaller leden med kyststien siste etappe og bringer deg til Moss sentrum.

Moss – Son 12 km

Moss kirke er starten på vandringen, og du går gjennom bysentrum før du kommer til den frodige Mosseskogen. Etter å ha passert fylkesgrensen til Akershus, tar turen deg til tettstedet Son, som er kjent for sin trehusbebyggelse fra Hollendertiden. Son sentrum ligger vakkert plassert nede ved fjorden hvor du finner kystkultursenter, spisesteder og butikker, eller du kan nyte en stille stund.

Sangkoret Harmoni

– en aktiv 112 åring

Utdrag fra korets festskrift ved 110 års jubileet i 2016:

Sangkoret Harmoni fra Gressvik ble stiftet 9. august 1906 på Gressvik Menighetshus. Korets første dirigent var Gressvikmannen, urmakeren og organisten, Halvorsen. Koret ble innmeldt i Smaalenenes Sangerforbund i 1908, og Halvorsen dirigerte koret på dets første stevne i 1911.

De første to årene hadde koret tilholdssted på Gressvik Menighetshus, nå kalt Gressvik Misjonshus. Etter hvert ønsket koret å ha et mer allsidige repertoar og flyttet øvelsene til Folkets Hus i Hans

Eriksens vei. Hans Eriksen var for øvrig en av stifterene av koret. Etter noen år med dirigentene Almgren og Josefsen kom den kjente pianisten, orkestermannen og dirigenten Erik Madsen inn som korets dirigent i 1924.

Koret som etter noen varierende år, var i ferd med å komme inn i et godt musikalsk spor økte under hans ledelse, både i kvantitet og kvalitet. Med et utvidet repertoar ble det en rik blomstringstid under hans ledelse. Koret framførte store verker som Haydns Requiem og Cavalleria Rusticana. I hele 36 år var han korets leder.

Madsens etterfølger var Einar Johs. Jacobsen. Han var heller ikke redd for å gå nye veier. Konserter i biblioteket med tittelen "Bønder i by'n" sammen med Musikkforeningen Viken og Mannskoret Skiold glemmes ikke så lett. Jacobsen hadde sans for samarbeid, og gjennomførte flere store prosjekter. Han var korets dirigent i hele 33 år. Den siste "store" konserten med ham var på landssangerstevnet på Lillehammer i 1992. Han måtte slutte i 1993 pga. sykdom.

Gode dirigenter har senere vært Andrew Boyle, som var opphavsmannen til korets mangeårige og utmerke-

ni

de 17. mai-konserter, samt Marit Hetmann i 1 1/2 år, og Johnny Klemsdal i 3 1/2 år. Deretter var Ann Kristin Hauglid (kantor i Gressvik kirke) dirigent i 10 år. Hun satset nettopp på klang og harmoni. Hun brakte koret mange steg framover i musikalsk kvalitet.

De siste fem årene har de hatt flere dirigenter, først Randi Clausen Aarflot i 1 1/2 år, deretter har de vekselvis hatt Andrew Boyle og Trond Gudevold.

Av andre samarbeidsprosjekter koret har deltatt i er musikalen "Ben Hur", som ble oppført på Biblioteket. Nå i

den senere tid har de fremført "Zang" med den ikke ukjente sekstetten "The Brazz Brothers" fra Sunnmøre. Koret har hatt flere utenlandsreiser med konserter, bl.a. til York og Praha, samt flere ganger til København der de har besøkt vennskapskoret i Albertslund. Jubileumsturen i forbindelse med 110 års jubileet gikk til Krakow. Koret har i 22 år hatt den stor glede av akkompagnatørene Toril Nordby og Ken Phillips. De akkompagnerer alltid firehendig ved deres konserter. Disse to er koret også stor takk skyldig for den musikalske framgangen de har hatt de siste årene. Ken Phillips har komponert og arrangert flere sanger for koret. Spesielt

hans julesanger setter koret spesielt stor pris på.

Det legges stor vekt på det sosiale når medlemmene samles. Tre ganger i året har de «Kaffiprøve». Da er det også alltid noe godt å spise. Sommer- og juleavslutning er også fast på programmet. Medlemstallet i dag er 32 aktive sangere, men man vil gjerne ha flere medlemmer. Ønsker du å synge i et blanda kor med et godt miljø, er det bare å ta kontakt på ivar@hjelmingen.nett. Koret øver hver onsdag på Dagningen fra kl. 19.00.

Dagningen

Lokalet Dagningen ble bygd i 1886 av IOGT- losje Dagningen og barnelosjen Morgenrøden. Losje Dagningen søkte i 1885 om å få bruke Gressvik Bedehus til møter, men vedtektene der var så strenge at man fikk avslag. Losjen bestemte seg derfor å bygge et eget lokale på Haugeskogen, på leiet tomt. I 1947 ble tomten kjøpt av losjen, men i løpet av få år døde virksomheten ut. I 1953 ble losjelokalet kjøpt av Sangkoret Harmoni, Sangkoret Borg og IOGT Østfold i fellesskap. I 1965 ble Sangkoret Borgs andel overført til Mannskoret Skjold

ettersom Borg-koret var nedlagt. I 1967 gikk IOGT ut som eier slik at Dagningen i dag eies av Harmoni og Skjold. Dagningen har gitt navn til Losjefjellet. Dagens eiere har nedlagt et stort arbeid med å pusse opp huset. I de seneste årene er det installert nytt kjøkken, nytt handicaptoalett er på plass og storsalen er pusset opp. I dag benyttes Sangkoret Harmoni, mannskoret Skjold og teater- og sanggruppa KAOS stedet til sine øvelser. Ønsker du å leie stedet, er det bare å kontakte en av lederne i Harmoni eller Skjold.

Sommeraktiviteter på Solbukta

Fra v: Sindre Røyland, Morten Gjerløw Larsen, Håvard Gryting og Jens Andreas Kleive.

På Solbukta ungdomssenter i Øyenkilen har det vært masse aktivitet i sommer. Da skoleferien startet, ble det arrangert sommerleir for 4.-7. klasse. Full fart fra morgen til kveld. Masse lek og moro ute, blant annet «Mesternes mester» som gikk over to dager med mange spennende øvelser. Ungene var utrolig flinke. Så var det bibeltime og morokveld. Det samme skjedde på neste leir, som var for de litt mindre, 1.-4. klasse. En herlig gjeng. Jeg var så heldig å få være med som hjelpeleder (selv om jeg er 65 år)- veldig fint å få være med og å oppleve leir igjen. Det gikk i bading, vannsklie, fotball og den gamle leken «katt og mus». Den var forresten veldig populær. Det som gjorde mest inntrykk på meg var bibeltimen der vi fikk høre om skapelsen. Ungene satt så stille og fulgte med og svarte på spørsmål, fantastisk.

Videre har det vært utleie til forskjellige foreninger. Skjærgårdsferien er et fantastisk tilbud som også kan anbefales. Ta kontakt med Solbukta for mer informasjon neste år. Så ble det i år igjen arrangert salmefestival. Mange flotte konserter med bl a Anita Skorgan, Mamas Garden, Barizi Band og «Uffe» fra Jerusalem med flere. Til slutt på søndagen var det en fantastisk Gaither's hits konsert. Det burde kommet flere på noen av konsertene. For oss som var til stede på alle konsertene, var det en stor opplevelse. Håper på gjentagelse neste sommer, og da er

også du velkommen som ikke fikk det med deg denne sommeren.

Så er det full fart videre utover høsten med leirskole og andre arrangement. Det populære JULESHOW : «Jul i Bukta», er noe vi absolutt anbefaler deg .Gå inn på nettsiden. Solbukta.no

**HAUGETUN
CATERING AS**

Mat til hverdag og fest

Vi garanterer topp kvalitet på våre
snitter, koldtbord, koldttallerkner,
tapas, kaker og varmretter.
Vi bringer gjerne!

Tlf 69 36 27 50 E-post: catering@haugetun.no
Hjemmeside: www.haugetuncatering.no
Adresse: Haugetunvn 3. 1667 Rolvsøy

Gressvikspeiderne

Gressvikspeiderne har også i sommer vært på leir. Småspeiderne var en helg i strålende sol på Hvaler, nærmere bestemt Tredalen. Der badet vi, var om bord i en skute, hadde aktiviteter og traff mange nye speidere fra kretsen.

Troppen var på villmarkscamp i Skjåk sammen med tre andre grupper i fra kretsen. I løpet av de fem dagene fikk vi oppleve tur til Galdhøpiggen og Besseggen i strålende sol, besøk i klattrepark, rafting i Otta, grottevandring og aktivitetspark i Lom.

Kjenner du en som kunne tenke seg å bli speider? Sjekk ut: www.gressvikspeiderne.net for mer informasjon.

Troppen på Galdhøpiggen.

Småspeidere på Tredalen, Hvaler.

JOLSTAD
begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling	Svein Åge Johansen
Hans K. Helgesen	Birgit Groth

Vakttelefon **69 130 130** (24t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no Lokaleid Begravelsesbyrå

Store navn på Egil Hovland-festivalen fra 18. til 31. oktober

Bilder f.v. med klokken: Benny Borg (foto: Asbjørn Ribe), Det norske solistkor (foto: Bjørn Bertheussen), Anita Skorgan (foto: Strømmen Storsenter), Onkel Tuka (foto: Les Lee Havers), Marianne Beate Kielland (foto: Lena Lathi), Oddgeir Berg Trio (foto: CF-WESENBERG)

Kirken i Fredrikstad er stolt av å presentere en fornyet og spennende festival! I fjorten dager kan Fredrikstad og omegn fråse i konserter og kunst for enhver smak, flere av arrangementene er gratis.

Festivalen starter lokalt med åpningskonsert ved Lisleby musikkorps og

stort «fødselsdagskalas» torsdag 18. oktober, Egil Hovlands fødselsdag. I tillegg blir det fremførelse av Egil Hovlands Diakonimesse med Gressvik og Rolvsøy kirkekor, Jubilate og Birgit Gudim Søland som solist. Ivar Schonhowd Haugen spiller orgel, og det hele ledes av Ann Kristin Hauglid. De som vil ha med seg flere enn to konserter,

bør sikre seg et av de rimelige festivalpassene. Gå inn på www.egilhovlandfestivalen.no

HER FOR deg

Ellen	Ulf	Cathrine	Jarle	Bjørnar	David	Terje

Vi dekker hovedsakelig Fredrikstad, Rolvsøy, Borge, Torsnes, Østre Fredrikstad, Kråkerøy, Spjæroy, Hvaler, Gressvik, Onsøy og Råde.

Fredrikstad Begravelsesbyrå
Niemet/Johnsen Etabl. 1885

Tlf. 69 31 30 62 Hele døgnet.
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
post@fredrikstadbeg.no

Borge Begravelsesbyrå
Ellen Margareth Bye

Tlf. 69 34 53 35
Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

www.fredrikstadbeg.no

**SELSKAPSLOKALER
TIL LEIE**

Bryllup, dåp, minnestund
og merkedager
Kjøkken - plass til 50 personer

Kontakt:
Svein Syversen 913 93 853

Minnelunder

Det kommer av og til spørsmål om vi på vår kirkegård har minnelund, og vi må da svare at for Onsøys vedkommende er det foreløpig ingen, men på Gressvik har vi en anonym.

Det finnes 2 typer: En navnet minnelund, og en anonym minnelund.

Enkelte kommuner har satset stort på å utvikle områder på kirkegården beregnet til minnelund, og de fleste kirkegårder som nå planlegges, innehar et areal til slikt formål.

Å gravlegge på en minnelund blir tatt i bruk mer og mer. Mange mener at det å stille en grav er det minste man kan gjøre for å minnes de døde. Dersom man selv ikke kan stille gravstedet, vil det på de fleste kirkegårder være anledning til å betale for den tjenesten. Andre har flyttet fra hjembygda og har lang veg til kirkegården og gravstedet, slik at det blir vanskelig å følge opp stellet av et gravsted. De ønsker heller ikke å betale en årlig avgift for gravstell.

Enkelte vet at de yngre i familien har dårlig tid og liten interesse av å stille en grav og tar avgjørelse om at de ikke skal være til belastning og bryderi for de kommende generasjoner. De velger derfor, når tiden kommer, at de vil ligge på en minnelund.

I vårt distrikt finnes det flest anonyme minnelunder. Den anonyme minnelunden består gjerne av en gravstein med et gravfelt der urnene blir satt ned uten at de etterlatte vet hvor urnene settes. Hos oss praktiseres kun urner på minnelundene, mens det andre steder også kan være kistegraver.

Anonyme minnelunder i Fredrikstad finnes på Vestre gravlund, Gressvik, Kråkerøy og Torsnes. På Leie er det også en anonym minnelund for fostre. På Gressvik var minnesteinen først tenkt som et minnesmerke der man kunne sette ned blomster og minnes døde som var gravlagt andre steder i Norge. Etter hvert har dette blitt til en anonym minnelund.

Navnet minnelund har vi her i distriktet på Glemmen. Den ble anlagt høsten 2017, og allerede nå kan vi se at den fylte et behov. Utvidelsen på Østre gravlund er også planlagt med navnet minnelund.

En navnet minnelund er et gravfelt med et minnesmerke der man kan sette opp et skilt med navn, fødsels- og døds- tidspunkt på dem som gravlegges. Ensartede skilt blir bestilt og gravert for oss hos et firma i Bergen. Det er også satt av plass til å sette fra seg blomster og lys ved minnesmerket, og ofte er det benker på stedet der man kan sette seg ned å memorere og minnes.

For oss i Onsøy er grunn kjøpt inn til utvidelse av kirkegården, og i den forbindelse blir det planlagt minnelund. Det blir neppe minnelund på det eksisterende kirkegårdsarealet. Målet er å få etablert minnelunder på alle kirkegårder i Fredrikstad.

Tekst: Svein Andersen

Er du bruker av høreapparater og trenger service på disse kan vi hjelpe deg. Vi utfører små reparasjoner og rens i butikken. Vi bytter domer, lydslanger, tynnslanger og filter for deg. Vi har har rensemidler for daglig vedlikehold og hørselshjelpemidler i butikk.

ONSØY SYNSSENTER

Gressvik torg 42, 1621 Gressvik • 69 33 17 23 • butikk@onsyn.no

"Vi hjelper deg med både syn og hørsell!" Bestill gjerne time på www.onsyn.no

FONUS

BEGRAVELSESBYRÅ

GRAVSTENER

Fredrikstad - Moss - Råde - Rygge - Sarpsborg

Telefon 03024 - fonus.no

Fargelegg!

Tegning: Trevor Keen

Finn navn på åtte planeter!

Navnene på de åtte planetene i vårt solsystem er gjemt i rutenettet under. De står bortover og nedover. Klarer du finne alle sammen?

R	O	T	T	A	K	J
L	A	V	U	R	J	O
I	M	E	R	K	U	R
M	A	N	A	N	P	D
B	R	U	N	E	I	E
O	S	S	U	P	T	N
M	O	M	S	T	E	K
B	S	A	T	U	R	N
A	B	B	A	N	U	R

Finn 5 feil

Tegning: Trevor Keen

David var en gjetergutt som ble konge i Israel. Han lagde mange sanger om Gud. De står i Bibelen. De to bildene er nesten like. Finner du de fem feilene på bildet under?

Gi barnebladet
BARNAS til et barn
du er glad i!

Disse oppgavene
er hentet
fra bladet.

Bestill
abonnement

på sondagsskolen.no
eller **22 08 71 00**

Vitser

Et egg fikk
se seg selv i et speil.
– Å nei, jeg har blitt et
speilegg!

Bestemor syntes
lille Jenny hadde så vakkert smil:
– Tennene dine er som et perlekjede:
Hvite perler tett i tett.
Lille Jenny ville si noe pent tilbake.
– Tennene dine er som stjerner, bestemor:
Gule og langt fra hverandre.

Bibler til alle husstander i Østfold

Den 21.mars ble norgeshistoriens største bestilling av bibler foretatt. 80.000 bibler ble bestilt av "Bibelen til alle Østfold" og "Ungdom i Oppdrag". Tanken med dette er at disse 80.000 biblene skal deles ut her i Østfold i oktober/november i år. Vi håper å kunne tilby alle husstander i Gressvik og Onsøy en flott bibel. Det er selvsagt frivillig om man ønsker å ta imot denne gaven eller ikke.

Hvorfor skal vi dele ut bibler? Kan ikke alle som vil kjøpe seg en bibel selv, eller lese den gratis på internett? En undersøkelse som InFact gjorde for oss i april 2016 viser at 38 prosent i Østfold ikke

har eller ikke vet om de har en bibel hjemme. Av de som har en bibel, svarer over halvparten at de har en eldre utgave enn 1978 utgaven.

Ingen bok har påvirket nasjoner, kulturer, familier og enkeltmennesker mer enn Bibelen. Bibelen er verdens mest leste bok. Likevel er den for mange en uåpnet bok, også for nordmenn.

Det er Det norske bibelselskaps bibeloversettelse av 2011 som skal trykkes i Kina. Det er en fin innbundet bibel i kunstskinn

Vi trenger hjelp til å gjennomføre denne aksjonen. Har du lyst til å bli med?

Vi trenger penger, folk til å gå ut med bibler, sjåfører og noen til å pakke biblene i poser. I uke 44 og 45 skal vi ut og dele ut. Vi gleder oss til dette prosjektet, ta kontakt dersom du ønsker å bidra. Hilsen lokalkomiteen for Fredrikstad Vest v/Astrid Fjeldly Lande tlf 47360410

Kontonummer hvis du vil være med å støtte prosjektet er: 3000.30.45788

Bibelen til alle

SLEVIK ELEKTRISKE AS
på Ørebekk
Tlf. 69 32 66 66

Din lokale gullsmed

Storveien 81 - 1621 Gressvik

DISTRIKTETS STØRSTE BYGGEVAREHUS

Avd. Ørebekk
Pancoveien 9

Husebyveien 140
1626 Manstad

Tlf: 69 38 21 00   FREDRIKSTAD   Fax: 69 38 21 01

Kjøp bilen din på Ørebekk
Vi tar service på alle bilmerker

FREDRIKSTAD BIL A.S
tlf 69 53 17 00

Hyundai Mazda Subaru

Even O. Jensen
AUT. RØRLEGGER

Rørlegger med butikk
Tlf 69 32 94 89
Nordkilen 5, Gressvik

Bilet's Rørleggerservice

Ole Martin Bilet
Tlf. 91 69 86 99

Email: olebile@online.no ● Gaustadveien 14, 1626 Manstad

Onsøy Pukkverk

Salg og transport av
PUKK - SUBBUS - MATJORD

Åpningstider 06.30-15.30
Lørdagsåpent i sommerhalvåret 08.00-13.00

Telefon 69 33 46 62
Mobil 90 91 18 65

GRESSVIK ELEKTRISKE AS

Mobil: 905 26 866
Tlf: 69 33 88 10
E-mail: post@gressvik.no

Postboks 159
Nordkilen 4
1620 Gressvik

QUIZ

Lett blanding

1. I hvilket år sluttet den amerikanske borgerkrigen?
2. I hvilket år slo Martin Luther opp sine 95 teser på kirkedøren i Wittenberg?
3. Når fant den første månelandingen sted?
4. Hva samler en bibliofil på?
5. Hva betyr forstavelsen hydro?
6. Hva betyr ordet renessanse?
7. Hva er en ukulele?
8. Hvilken tittel har statsoverhodet i Luxembourg?
9. I hvilket land hører flyselskapet KLM hjemme?
10. Hvilken fotballklubb spiller hjemmekamper på Santiago Bernabeu Stadium?
11. Hvilken drikk ble oppfunnet av amerikaneren John S. Pemberton?
12. Hvor mange hull har en internasjonal golfbane?
13. I hvilken sport brukes uttrykk som *slashing* og *icing*?
14. Hvilken idrett forbindes med Sander Sagosen ?
15. Hvor ligger Dronning Mauds land?
16. Hvor bredt er Norge på det smaleste?
17. I hvilken kjent russisk by er Vinterpalasset et kjent landemerke?
18. Hvor er shintoisme ledende religion?
19. Hvor skal sommer-OL arrangeres i 2020?
20. Hva er smalahove?
21. Hvilket land kommer edamerosten fra?
22. Hva slags olje har extra virgin som sin fineste kvalitet?
23. I hvilken roman av Victor Hugo heter hovedpersonen Jean Valjean?
24. Hvor mange norske fylker grenser til Sverige?
25. Hvilken svensk trubadur skrev valsen »Rosa på ball» som begynner med « Tenk at jag dansar med Andersson»?

Svar: 1. 1865. 2. 1517. 3. 1969. 4. Bøker. 5. Vann. 6. gjentfødelse/ny blomstring. 7. Musikkinstrument. 8. Storhertug. 9. Nederland. 10. Real Madrid. 11. Coca Cola. 12. 18 hull. 13. Ishockey. 14. Håndball. 15. Antarktisk. 16. 6,3 km. 17. St. Petersburg. 18. Japan. 19. Tokyo, Japan. 20. Røkt og kokt sauehode. 21. Nederland. 22. Olivenolje. 23. «De elendige» («Les Misérables»). 24. 7. (Østfold, Akershus, Hedemark, Sør-og Nord-Trøndelag og Troms). 25. Evert Taube.

Sprinklet – Gressviks flotte utfartssted

På bildet ser du noe av det vi i Gressvik Røde Kors er mektig stolte av: Trimhytta med Panoramatårnet på det høyeste punktet i Gressvikmarka, 114 meter over havet.

Gressvik Røde Kors har lange tradisjoner på Sprinklet. Før Trimhytta ble oppført og åpnet for publikum i 1971 hadde foreningen i flere år tilhold i en Moelvenbrakke der man i vinterseongen solgte brus, vafler og pølser til turfolket. På den tiden var det mange fine snøvintre hvor en aktiv skigruppe i Gressvik Idrettsforening preparerte skiløyper i hele marka, og Røde Kors-brakka fungerte også som hjelpe-stasjon for skiløpere som hadde behov for å få hjelp med skader.

Planene om en ordentlig turhytte hadde imidlertid eksistert i mange år – nær sagt ble de arvet fra idrettsforeningen som skrinla sine byggeplaner etter annen verdenskrig.

Hytta ble snart et populært turmål, og i senere år med dårligere snøforhold er det nok fotfolket som har overtatt for skiløperne. I pakt med dette ble også åpningssesongen utvidet – og hytta er nå åpen for publikum årlig hver søndag mellom klokken 10.00 og 15.00 fra tidlig i september til slutten av april. Etter som årene gikk oppsto et ønske om et utsiktstårn i tilslutning til hytta, og etter en periode med utredning og

befaringer av andre tårn ble det besluttet å bygge et 15 meter høyt tårn i stål. Tårnet fikk navnet Panoramatårnet og sto ferdig høsten 2008. Finansieringen skjedde gjennom en storstilt gaveaksjon der både publikum og lokale bedrifter bidro med sine bidrag. Samtlige givere er registrert som andelshavere i tårnet. Etter åpningen av tårnet kan foreningen registrere en kraftig økning i besøkene på hytta.

Lions Club Onsøy har nylig bygget en lavo beliggende et par hundre meter vest for hytta og tårnet. Her kan turfolket grille og ellers kose seg under tak hvis været blir for dårlig.

Fredrikstad kommune har nå satt fart

i planene om å opparbeide en bedre sti med lyspunkter fra Trondalen til Sprinklet. Dette til glede for alle som synes eksisterende sti er kronglete å bevege seg i.

Vi i Gressvik Røde Kors ønsker alle en fin tursesong i et flott terreng!

Arrangementer på Røde Kors-huset i høst:

- Formiddagstreff annenhver tirsdag kl. 10.30 (oppstart 4. september)
- Loppemarked lørdag 29. og søndag 30. september
- Høstfest torsdag 11. oktober kl. 18.00 (Påmelding kontoret telefon 69325920)

ANNONSE

ANNONSE

BLI MEDLEM I RØDE KORS

Det koster kr. 300.- pr. år.

Pengene kan overføres til vår konto: 1121.08.15165

Vi sender deg medlemsbevis.

HJELP OSS Å HJELPE

Hilsen Gressvik Røde Kors

TRIMHYTTA - SPRINKLET

Hytta på Sprinklet er åpen hver søndag fra kl 10.00 - 15.00.

VI ØNSKER ALLE HJERTELIG VELKOMMEN TIL HYTTA OG PANORAMATÅRNET!

Misjonsmesse

for NMS på Skontorp bedehus lørdag 17. november. Messa åpner kl 12.00. Samling kl. 13.00 og 15.30. Trekning av Onsøyutlodningen. Alle hjertelig velkommen

"Våre hjem"

Styret i Våre Hjem ønsker nye og gamle "medlemmer" velkommen til høstens møter. Når ikke annet er nevnt vil møtene være på Menighets-senteret kl.19.30.
Fredag 14. september
Fredag 12. oktober
Fredag 9. november
Lørdag 24. november
Fredag 7. desember
Vårt tradisjonelle julebord blir arrangert på Menighets-senteret. Fremmøte kl. 19.00
Møtedatoer for våren 2019:
1. februar, 1. mars, 29. mars og 26. april.

Kom og bli med på **søndagsskolen** vår på Rød. Vi holder til på Fredtun Barnehage, Rødsdalen 2, Gressvik. Søndager kl 11.00 – 12.00

Vi hører spennende historier fra Bibelen, synger og lager små saker og ting. Her er det plass for alle, store og små.

21. oktober, 4. november, 18. november, 2. desember

Kontaktperson: Anne Kari Bjørling, tlf 909 77 840.

Andakter på omsorgssentrene, høsten 2018

Lerkeveien omsorgssenter

Samlingene starter vanligvis kl.11.30.

TORS DAG 11. oktober	Gudstjeneste med nattverd
MANDAG 22. oktober	Andakt ved Tore Andreas Andersen
MANDAG 12. november	Andakt ved Inge Ekvik
TORS DAG 6. des., kl 11.00	Lucia med barn fra Trondalen barnehage

Slevik omsorgssenter

Andaktene starter kl. 11.30.

MANDAG 8. oktober	Andakt ved Inge Ekvik
ONSDAG 21. november	Gudstjeneste m/ nattverd
MANDAG 10. desember	Adventssamling ved Inge Ekvik og Diakoniutvalget

Manstad omsorgssenter

Andaktene starter kl. 11.30.

TORS DAG 20. september	Gudstjeneste med nattverd
TIRSDAG 9. oktober	Andakt ved Kåre Rånes
TIRSDAG 6. november	Andakt ved Tore Andreas Andersen
TIRSDAG 4. desember	Adventssamling ved Inge Ekvik og Diakoniutvalget

Kontakt gjerne omsorgssentrene på forhånd i fall det er skjedd endringer siden halvårsprogrammet ble skrevet.

VELKOMMEN!

Er du glad i å synge?

Rød barnegospel

øver torsdager i Gressvik kirke

1.-4. klasse kl.17.45 – 18.45

5.-7. klasse kl.18.15 – 19.15

Vi synger på alle familie-gudstjenester i Gressvik kirke. I høst skal vi delta på seminar og konsert i Glemmen kirke under Hovland-festivalen.

Har du spørsmål, ta kontakt med Ann Kristin Hauglid, 414 49 398, annk@fredrikstad.kirken.no

Gressvik kirkekor

Øver torsdager kl.19.30 – 21.30 i Gressvik kirke.

Vi er en livlig gjeng fra ca. 40 år og oppover.

21.oktober skal vi fremføre Diakonimesse av Egil Hovland i Glemmen kirke samme Rolvsøy kirkekor og Jubilate. Vi bruker å syng på en gudstjeneste i måneden. De siste årene har vi fremført: «Messe for en såret jord» av Ketil Bjørnstad, «Sommerlandet» av Eyvind Skeie og Galib Mamedov og «Sacred concert nr.2» av Duke Ellington

Har du spørsmål om koret, ta kontakt med kantor Ann Kristin Hauglid, 414 49 398, annk@fredrikstad.kirken.no

Døpte

GRESSVIK

Ava Celine Ødegaard Perez
Leah Weihe Wilhelmsen
Jesper Stenberg Halvorsrød
Sanne Aurora Andersen
Maiken Andersen
Frida Sofie Jensen-Dalbro
Jonas Næss Sjøberg
Milli-Matea Tvette- Strømnes
Mie Hæreid-Bärnholth
Alexander Pingu Bjerke Good
Theodor Pingu Bjerke Good
Amine Nordlund
Oscar Weis-Fogh
Angelica Kristiansen (døpt i Otterøy kirke)
Filippa Kristiansen (døpt i Otterøy kirke)

ONSØY

Lykke Emmeline Strand-Torp
Haakon Finsrud Nesteng
Anton Berg-Øverby
Herman Oliver Klevås Olsen
Oscar Forsberg
Eivind Karstensen Malerud
Linnea Borge Seljeli
Sebastian Johansson
Stine Martinsen
Noah Lindahl
Freja Bebe Larsen

Viede

GRESSVIK

Gressvik kirke 2. juni: Lill-Anita Karlsen Ski og Petter Eiken Ski
Gressvik kirke 16. juni: Marianne Hansen Sletten og Michael Jostem Holst
Gressvik kirke 23. juni: Lise-Marie Zachariasen og Lasse Andre Eliassen
Gressvik kirke 7. juli: Barbro Nymo og Ole Morten Pettersen
Gressvik kirke 11. august: Cathrine Hurrød Sannrud og Håkon Sverre Weel Sannrud

ONSØY

Hankø kapell 23. juni: Wenche Charlotte Hansen og Eivind Torp
Onsøy kirke 23. juni: Cathrine Løvlie Hagaseth og Anders Solvang Pedersen
Onsøy kirke 28. juli: Pia Haldorsen Straumsnes og Jørgen Tangen

Hankø kapell 28. juli: Jenny Ingebjørg Fluge og Sindre Johannes Myren Iversen
Onsøy kirke 28. juli: Anita Brennhovd-Nilsen og Svein Bjørge Nilsen
Hankø kapell 4. august: Susanne Bjørgum Torgersen og Tomas Carstensen
Onsøy kirke 4. august: Ida Kristiansen og Ole Alexander Mørch Karlsøen
Onsøy kirke 4. august: Marte Elise Gulbrandsen og Henrik Fossum
Onsøy kirke 4. august: Lisa Marie Skogen og Michael Benjamin Perets Lunga
Onsøy kirke 11. august: Camilla Jensen og Markus Andre Jaworski
Risholmen 18. august: Linn Charlotte Hansen og Christer Stokstad
Onsøy kirke 18. august: Gjertrud Hansen og Marcus Olsen Heimdal
Elingaard 18. august: Nina Kathrine Eliassen og Svein Hoffa Bjørnli

Døde

GRESSVIK

Gerd May Haugen Melby
Irene Helene Aagaard
Reidun Ødegaard
Henry Valdemar Andersson
Eva Dorthea Hansen
Tore Svein Nilsen
Else Marie Johansen
Berit Helene Olsen
Vidar Olaf Rosenvinge
Øystein Hay
Steinar Håkensen
Kari Elisabeth Simensen
Jørgen Charles Halvorsen
Eva Merete Lande
Finn Brudevold
Brita Kaspersen
Berit Signe Kristiansen
Frank Helge Gustavsen
Åse Louise Bråten
Karl Kløv
Kaare Ole Olsen

Anne Berg
Folke W. Eriksen
Egil Pedersen
Rigobert Albert Wägner
Inger Synøve Johansen
Liv Oddlaug Andersen
Berit Synnøve Nilsson
Reidar Mikalsen
Hans Arne Kjølberg

ONSØY

Eline Seljeseth
Arne Johnny Gjølberg
Martha Therese Martinsen
Vidar Spro
Trine Olavesen
Leif Edvart Hansen
Tom Ivar Jørgensen
Jenny Eugenie Fjeldly
Ingeborg Lovise Finstad
Birger Isnes
Åge Villy Johansen

Menighetskalenderen

23. september, 18. søndag i treenighetstiden

Onsøy kirke	kl 11.00	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Holm Johansen. Gospelkoret. 50-årskonfirmanter.
Gressvik kirke	kl 11.00	Høsttakkefest med nattverd. Torgauten-Speiderne og Rød Barnegospel deltar. 50-årskonfirmanter. Kirkekaffe.

30. september, 19. søndag i treenighetstiden

Gressvik kirke	kl 11.00	Fellesgudstjeneste med dåp og nattverd. Mentzen.
----------------	----------	--

7. oktober, 20. søndag i treenighetstiden

Onsøy kirke	kl 18.00	Felles kveldsgudstjeneste med nattverd. Holm Johansen. Innledende kveldsmat.
-------------	----------	--

Torsdag 11. oktober

Lerkeveien omsorgssenter	kl 11.30	Institusjonsgudstjeneste med nattverd. Holm Johansen.
--------------------------	----------	---

14. oktober, 21. søndag i treenighetstiden

Onsøy kirke	kl 11.00	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Rånes.
Gressvik kirke	kl 11.00	Familiegudstjeneste med dåp. Holm Johansen. Utdeling av 4-årsbok, Rød Barnegospel. Kirkekaffe.

21. oktober, 22. søndag i treenighetstiden

Onsøy kirke	kl 11.00	Høsttakkefest med dåp. Rånes. Kirkekaffe.
Gressvik kirke	kl 11.00	Gudstjeneste med dåp og nattverd.

28. oktober, Bots og bønnedag

Onsøy kirke	kl 11.00	Gospel- og bønnedagsgudstjeneste med nattverd. Holm Johansen. Allment skriftemål. Gospelkoret. Kirkekaffe.
-------------	----------	--

4. november, Allehelgenssøndag

Onsøy kirke	kl 11.00	Allehelgensgudstjeneste med nattverd. Holm Johansen. Kirkekaffe.
Gressvik kirke	kl 11.00	Allehelgensgudstjeneste med nattverd. Mannskoret Skiold deltar. Kirkekaffe.

11. november, 25. søndag i treenighetstiden

Onsøy kirke	kl 11.00	Gudstjeneste med dåp og nattverd.
Gressvik kirke	kl 11.00	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Holm Johansen.

18. november, 26. søndag i treenighetstiden

Onsøy kirke	kl 18.00	Kveldsgudstjeneste med nattverd. Innledende kveldsmat.
Gressvik kirke	kl 11.00	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Rånes.

Onsdag 21. november

Slevik omsorgssenter	kl 11.30	Institusjonsgudstjeneste med nattverd.
----------------------	----------	--

25. november, Kristi Kongedag

Onsøy kirke	kl 11.00	Gospelgudstjeneste med dåp og nattverd. Holm Johansen. Gospelkoret. Kirkekaffe.
Gressvik kirke	kl 11.00	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Rånes. Kirkekoret.

2. november, 1. søndag i advent

Onsøy kirke	kl 11.00	Familiegudstjeneste med dåp og nattverd. Holm Johansen. Kirkekaffe.
Gressvik kirke	kl 11.00	Familiegudstjeneste med nattverd. «Lys Våken», Rød Barnegospel. Kirkekaffe.

Endringer kan skje! Følg gjerne med på våre nettsider: www.kirken.no/gressvik

